

Добри практики в туризма

Устойчив туризъм

Местни нощувки

Локална икономика

Социална отговорност

УСТОЙЧИВ ТУРИЗЪМ – ПРИМЕРИ ЗА ДОБРИ ПРАКТИКИ

ИМЕ НА ПРАКТИКАТА	Green Velo – Насърчаване на колоездачния туризъм като двигател на устойчиво регионално развитие
ДЪРЖАВА НА ИЗПЪЛНЕНИЕ	ПОЛША
ТЕМАТИЧНА ОБЛАСТ	ESG – Околна среда (E). Колоезденият туризъм намалява емисиите на CO ₂ , намалява задръстванията по пътищата и ограничава негативното въздействие на транспорта върху околната среда.
ОПИСАНИЕ НА ПРАКТИКАТА	<p>КАКВО ВКЛЮЧВА ПРАКТИКАТА:</p> <p>Практиката се фокусира върху популяризирането на велосипедния туризъм като форма на пътуване с ниски емисии и като инструмент за икономическа и социална активизация на регионите. Нейният водещ пример е Зелената вело пътека – най-дългият веломаршрут в Полша, с обща дължина почти 1 900 км, преминаващ през пет региона на Източна Полша: Варминско-Мазурско, Подляско, Любелское, Подкарпаче и Свентокшиске.</p> <p>КАКВА БЕШЕ ЦЕЛТА НА ПРИЛАГАНЕТО НА ТАЗИ ПРАКТИКА:</p> <p>Проектът беше инициран от регионалните власти на петте воеводства, реализирайки съвместна инициатива "Велосипедни маршрути в Източна Полша", финансирана с средства на ЕС по Оперативната програма за развитие на Източна Полша. Основните цели бяха:</p> <ul style="list-style-type: none"> • възраждане на по-слабо развити региони в социално-икономическо отношение • развитие на нискоемисиин и екологично чист туризъм, насърчаване • на местното културно и природно наследство. <p>КАКВИ ДЕЙСТВИЯ БЯХА ПРЕДПРИЕТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изграждане и обявяване на указателни знаци на 1 900 км велосипедни маршрути, включително 580 км нова инфраструктура (VELOALEI и СПОДЕЛЕНИ ПЕШЕХОДНО-ВЕЛОСИПЕДНИ МАРШРУТИ). • Създаване на 230 зони за велосипедно обслужване (CSA), оборудвани с навеси, стойки за велосипеди, информационни табла и сервизни точки. • Разработване и пускане на уебсайта и мобилното приложение Green Velo, включително карти, инструменти за планиране на маршрути, и база данни за настаняване. • Въвеждане на системата за препоръки за места за велосипедисти (MPR), обхващаща доставчици на услуги,

	<p>отговарящи на определени стандарти, ориентирани към колоездачи.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Провеждане на цялостна промоционална кампания (телевизия, онлайн медии, външна реклама, печатни материали), насърчаващи здравословен и активен начин на живот и изследване на Източна Полша. • Провеждане на образователни програми и местни събития, насърчаващи колоездачния туризъм. <p>КАКВИ РЕЗУЛТАТИ / ЕФЕКТИ БЯХА ПОСТИГНАТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Увеличаване на броя на туристите в източнополските региони – според оценъчни проучвания, проектът е довел до над 30% увеличение на туристическия трафик в някои окръзи. • Създаване и развитие на местни услуги – в рамките на три години след старта на пътеката: – бяха създадени над 300 нови места за настаняване и гастрономия, – десетки обекти за наем на велосипеди и точки за обслужване • Национална разпознаваемост на Зелената пътека – над 60% от анкетираните в Проучване на Полската туристическа организация призна марката Green Velo. • Развитието на местни инициативи – местни власти, НПО и предприемачи създаде съвместни проекти около пътеката (например фестивали, колоездачни ралита, образователни работилници). • Положително въздействие върху околната среда: намаляване на автомобилния трафик в защитените зони и насърчаване на колоезденето и други форми на пътуване с ниски емисии. • Green Velo допринесе за активирането на региони с ниска индустриализация, укрепване на туризма, базиран на наследство и ландшафт.
<p>СВЪРЗВАНЕ НА ДОБРАТА ПРАКТИКА СЪС СЕРТИФИЦИРАНЕТО</p> <p>Беше ли практиката свързана със сертифициране (например национална, секторна или международна)? Какви компетенции бяха необходими? Какви бяха ефектите от сертифицирането?</p>	<p>СВЪРЗВАНЕ НА ДОБРАТА ПРАКТИКА СЪС СЕРТИФИЦИРАНЕТО</p> <p>Важен компонент на качеството на проекта беше доброволното сертифициране на услуги по системата "Места, приятелски настроени към велосипедистите" (MPR). Този сертификат се присъжда от оператора на Green Velo на съоръжения, които отговарят на определени критерии, благоприятни за колоездачи.</p> <p>ОБХВАТ НА СЕРТИФИКАЦИЯТА:</p> <ul style="list-style-type: none"> • сигурно съхранение на велосипеди, • достъп до основни инструменти за ремонт, • наличието на вода и провизии,

- гъвкаво работно време,
- обслужване, благоприятно за велосипедисти и туристическа информация.

ЕФЕКТИ ОТ СЕРТИФИЦИРАНЕТО:

- До 2024 г. над 600 обекта по пътеката са получили статут на MPR, което значително подобрява качеството на обслужването и доверието на туристите.
- Сертифицирането допринася за професионализация на услугите, увеличаване на компетентността на персонала и увеличаване на броя на връщащите се туристи.
- Програмата MPR стимулира модернизацията на инфраструктурата в много местни съоръжения (къщи за гости, ресторанти, музеи).
- Бяха създадени местни мрежи на MPR, които съвместно промотираха оферти и организираха събития.

ЗАЩО СИ СТРУВА ДА СЕ ПРЕХВЪРЛИ ТАЗИ ПРАКТИКА НА ДРУГИ ПАЗАРИ?

Моделът Green Velo е пример за добре проектирана, мащабируема практика, която може успешно да бъде приложена в други региони — както в Полша, така и в чужбина — където съществува природен и ландшафтен потенциал наред с нуждата от устойчиво развитие на туризма.

ВЪЗМОЖНИ ОБЛАСТИ ЗА ПРИЛАГАНЕ:

В Полша:

- **Лубуш Ланд и Долна Силезия** – обширни гори, пътеки и малки градчета, подходящи за велотуризм.
- **Померански и Мазурски езера** – идеални за разработване на комбинирани колоездачни и каякови маршрути и насърчаване на бавното пътуване.
- **Велика Полша и Куявия** – региони с равен терен и гъсти мрежи от местни пътища.

В Европа:

- **Чехия (Моравия, Шумава)** – силна колоездачна култура с висок потенциал за по-нататъшна интеграция на услугите чрез сертифициране.
- **Западна Украйна (Карпати, Подолия)** – региони с изключителни

	<p>природни ресурси, но слабо развита велосипедна инфраструктура.</p> <ul style="list-style-type: none">• Хърватия (Истрия, Континентална Далмация) – особено подходяща за колоездачния туризъм извън пиковия сезон.• Балканите (Черна гора, Албания) – нарастващ интерес към активния и екологично чист туризъм.• Испания (Андалусия, Каталуня) и Португалия (Алентежо) – развитие на алтернативен туризъм извън големите градски центрове. <p>Източник: Мейска - Szlak Green Velo</p>
ИЗТОЧНИК НА ДОБРАТА ПРАКТИКА	www: https://greenvelo.pl/

ИМЕ НА ПРАКТИКАТА	АГРОТУРИЗМЪТ КАТО ДВИГАТЕЛ НА РАЗВИТИЕТО НА МЕСТНАТА ОБЩНОСТ И ЕКОЛОГИЧНАТА ОСВЕДОМЕНОСТ
ДЪРЖАВА НА ИЗПЪЛНЕНИЕ	ПОЛША
ТЕМАТИЧНА ОБЛАСТ	Продукт / ESG – Околна среда (E)
ОПИСАНИЕ НА ПРАКТИКАТА	<p>КАКВО ВКЛЮЧВА ПРАКТИКАТА:</p> <p>Практиката се фокусира върху устойчивото развитие на агротуризма в Ниските Бескиди (Бескид Ниски), с особен акцент върху селата Ропки и Ханчова. Местните жители, подкрепени от неправителствени организации и институции на местното управление, създадоха цялостна агротуристическа оферта, която интегрира:</p> <ul style="list-style-type: none"> • производство на органични храни (сертифицирани органични ферми), • настаняване, базирано на традиционна дървена архитектура, • занаятчийски и кулинарни работилници, коренящи се в местните традиции, • образователни пътеки, насърчаващи биоразнообразието и културното наследство на региона. <p>КАКВА БЕШЕ ЦЕЛТА НА ПРИЛАГАНЕТО НА ТАЗИ ПРАКТИКА?</p> <p>Инициативата беше стартирана от местни членове на общността, подкрепени от Полската федерация на селския туризъм "Гост ферми" и местни активисти групи. Основната цел беше да се противодейства на обезлюдяването и регионалната маргинализация чрез създаване на работни места и насърчаване на местните традиции и екологично чисти практики.</p> <p>КАКВИ ДЕЙСТВИЯ БЯХА ПРЕДПРИЕТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Организирана беше серия от обучителни сесии (общо над 20 работилници), обхващащи управление на агротуризма, маркетинг и еко-сертификация. • 12 ферми получиха сертификати за органично земеделие. • Бяха направени инфраструктурни инвестиции: 7 жилищни сгради бяха реновирани и 3 хамбара бяха адаптирани за туристически цели. • Създадена беше съвместна онлайн промоционална платформа, представяща агротуристически

предложения в региона (среден годишен ръст на трафика от 40%).

- Бяха създадени две тематични пътеки: "Пътеката на вкуса Лемко" и "Карпатската пътека на биоразнообразието".
- Беше установено сътрудничество с местни училища и екологични организации за предоставяне на образователни програми за деца и младежи.

КАКВИ РЕЗУЛТАТИ / РЕЗУЛТАТИ БЯХА ПОСТИГНАТИ:

- Средно увеличение на доходите от 25% сред агротуристическите ферми в региона за три години.
- Обрат на негативните миграционни тенденции – 8% увеличение на трудоспособното население (данни от община Усьче Горлицке).
- Увеличение на туристическите пристигания в региона с 35% (данни от местни туристически информационни центрове, 2021–2024).
- Над 1 000 участници годишно в екологични и занаятчийски работилници.
- Повишена екологична осведоменост сред гостите и жителите – 85% от участниците в обучението обяви преход към по-екологично чисти навици (въз основа на оценъчни проучвания).
- Подобро биоразнообразие – възстановяване на традиционните растителни сортове и породи добитък (например овце Подхале Закел, лемко зеле).

ЗАЩО СИ СТРУВА ДА СЕ ПРЕХВЪРЛИ ТАЗИ ПРАКТИКА НА ДРУГИ ПАЗАРИ?

Моделът на развитата практика е мащабируем и преносим към различни селски региони — както в Полша, така и в други страни с подобен природен и културен потенциал. Практиката съчетава икономически, социални и екологични ползи, насърчавайки устойчивото селско развитие. Тя може да послужи като вдъхновение за туристически предприятия, местни власти и НПО, работещи в областта на екотуризма, екологичното образование и възраждането на селските райони.

	<p>Ключови фактори за успех включват местно ангажиране, създаване на контакти със заинтересовани страни и цялостна оферта, която интегрира природата, културата и образованието.</p> <p>ПОТЕНЦИАЛНИТЕ ОБЛАСТИ ЗА ПРИЛАГАНЕ ВКЛЮЧВАТ:</p> <p>В Полша:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Планината Бещади – уникални природни ценности, силно културно наследство и нарастващ интерес към бавния туризъм. • Регион Сувалки – разнообразни пейзажи и гранични традиции, идеални за съчетаване на култура и екология. • Розточе и Люблинският регион – ниска урбанизация, богати селски традиции и местни продукти. • Кашубия – добре развита туристическа база с потенциал за по-устойчиви туристически форми. <p>В Европа:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Румъния (Марамуреш, Буковина) – богата народна култура, традиционно земеделие и източнокарпатски пейзажи. • България (Родопите) – силно природно и етнографско наследство с развиващ се агротуризм и занаятчийски сектор. • Словакия (региони Спиш, Гемер) – планински райони с потенциал за културен и природен туризъм. • Литва и Латвия (Жемайтия, региони Латгалия) – традиционно земеделие, запазени народни обичаи и недостатъчно инвестирани селски райони. • Португалия (Траш-уш-Монтес) и Испания (Галисия) – региони извън основните туристически маршрути със силна местна идентичност и нишов потенциал за селски туризъм. <p>Поради гъвкавия характер на практиката и нейната адаптивност към местните условия, моделът може да бъде пренесен и извън Европа – в планинските райони на Южна Америка, Кавказ или Централна Азия, където местните общности притежават богато културно наследство, но се сблъскват с предизвикателства, свързани с маргинализация и екологична деградация.</p>
СВЪРЗВАНЕ НА ДОБРАТА ПРАКТИКА СЪС	СВЪРЗВАНЕ НА ДОБРАТА ПРАКТИКА СЪС СЕРТИФИЦИРАНЕТО

<p>СЕРТИФИЦИРАНЕТО</p> <p>Беше ли практиката свързана със сертифициране (например национална, секторна или международна)? Какви компетенции бяха необходими? Какви бяха ефектите от сертифицирането?</p>	<p>Практиката беше тясно свързана с процеса на сертифициране в агротуризма, който изигра ключова роля за подобряване на качеството на услугите и професионализиране на фермите. Централна роля играеше сертификатът "Гост-ферма", издаван от Националната федерация на селския туризъм или регионални сертификационни органи.</p> <p>ОБХВАТ НА СЕРТИФИКАЦИЯТА:</p> <p>Тази индустриална сертификация потвърждава съответствие със специфични стандарти, свързани с:</p> <ul style="list-style-type: none">• качество на инфраструктурата за настаняване,• естетика и поддръжка на съоръженията,• безопасност на гостите,• образователни и развлекателни услуги,• грижа за природната среда и местното наследство. <p>За органичните ферми допълнителен компонент включваше сътрудничество с органи за сертифициране на органично земеделие (напр. AGRO BIO TEST, Ekogwarancja PTRE).</p> <p>ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ КОМПЕТЕНЦИИ:</p> <p>За да получат сертификация, домакините трябваше да придобият или демонстрират компетенции в следните области:</p> <ul style="list-style-type: none">• управление на туристически дейности в съответствие със законовите разпоредби и принципите на устойчивост,• обслужване на клиенти и комуникация с гости (включително чужди езици),• основен маркетинг и промоция (разработване на оферти, онлайн продажби),• организиране на работилници, образователни събития и анимационни дейности,• екологични познания — от компостиране и енергийна ефективност до промоция на местни продукти. <p>За да подкрепи този процес, беше проведена обучителна програма (общо 120 часа работилници), допълнена с индивидуални консултации и образователни материали.</p>
---	--

	<p>ЕФЕКТИ ОТ СЕРТИФИЦИРАНЕТО:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 12 ферми получиха сертификата "Гостна ферма" през първите две години от реализирането на проекта. • Сертифицирането доведе до подобро качество на услугите, включително въвеждане на екологични отоплителни системи, разделяне на отпадъци, естествена козметика за баня и местни менюта. • Сертифицираните ферми бяха включени в националната база данни за селски туризъм (уебсайтове на федерацията), което доведе до средно увеличение на резервациите от 20–30%. • Сертифицирането повиши доверието на офертите сред международните туристи, особено тези, които се интересуват от екотуризм и бавно пътуване. • Процесът също така увеличи ангажираността на домакините в образователни и социални дейности, насърчавайки сътрудничеството с местни училища, неправителствени организации и други ферми в рамките на кълстери и мрежи за селски туризъм. <p>ЗАКЛЮЧЕНИЯ:</p> <p>Сертификацията не само повишава стандартите на услугите, но и интегрира местната общност около обща цел — изграждане на разпознаваема, висококачествена и устойчива регионална марка. Той е ефективен инструмент за трансфер на знания, развитие както на меки, така и на твърди умения, както и за трайно свързване на туристическите дейности с целите за опазване на околната среда.</p>
ИЗТОЧНИК НА ДОБРАТА ПРАКТИКА	www: https://agroturystyka.pl/

ИМЕ НА ПРАКТИКАТА	Долината Барич – модел за популяризиране на местни традиции и регионални продукти чрез туризъм
ДЪРЖАВА НА ИЗПЪЛНЕНИЕ	ПОЛША
ТЕМАТИЧНА ОБЛАСТ	<p>S – Социална отговорност (подкрепа на местните общности, култура и традиции)</p> <p>E – Околна среда (защита на местното наследство и устойчиво използване на ресурсите)</p>
ОПИСАНИЕ НА ПРАКТИКАТА	<p>КАКВО ВКЛЮЧВА ПРАКТИКАТА: Практиката включва интегриране на туризма с популяризирането на местната кулинария, занаяти и природно наследство. Долината Барич — един от най-големите комплекси от рибни езера и защитени територии в Европа — е използвана като фон за насърчаване на автентични, местни туристически преживявания.</p> <p>Туризмът тук не се третира като цел сама по себе си, а като инструмент за подкрепа на развитието на местните общности и запазване на регионалната идентичност.</p> <p>КАКВА БЕШЕ ЦЕЛТА НА ПРИЛАГАНЕТО НА ТАЗИ ПРАКТИКА? Инициативата беше стартирана от Местната група за действие "Долината Барич – Заедно за развитие", която работи в сътрудничество с местни власти, неправителствени организации и местни производители.</p> <p>Целите бяха:</p> <ul style="list-style-type: none"> • активизиране на местните общности, • опазване на културното и природното наследство, • насърчаване на устойчивия туризъм, базиран на автентичност, • създаване на допълнителни източници на доходи за жителите на селските райони и малките градове в региона. <p>КАКВИ ДЕЙСТВИЯ БЯХА ПРЕДПРИЕТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Организиране на фестивала на шарана – годишно кулинарно събитие, популяризиращо регионални продукти, традиционни ястия и кухня с прясна вода риба. • Разработване и популяризиране на тематични пътеки – включително Пътеката на шарана, Пътеката на занаятите и Пътеката на вкусовете на долината Барич, свързващи природните забележителности с местни гастрономически заведения и работилници.

	<ul style="list-style-type: none"> • Организиране на работилници и образователни събития, фокусирани върху традиционни занаяти (напр. керамика, бродерия, плетени изделия) и екологично образование. • Създаване на съвместна промоционална система и регионална марка "Barycz Valley Recommends", обхващаща местни продукти, услуги и събития. • Стартиране на онлайн платформа с карти, календар на събития, оферти от ферми и сертифицирани производители. • Популяризиране на региона в медиите и на туристически панаири, включително и на международно ниво. <p>КАКВИ РЕЗУЛТАТИ / РЕЗУЛТАТИ БЯХА ПОСТИГНАТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Създаване и развитие на нови местни бизнеси – ресторанти, агротуристически ферми, занаятчийски работилници и магазини, предлагащи регионални продукти. • Увеличение на туристическите пристигания в региона с над 40% в рамките на пет години. • Ръст в продажбите на местни продукти – много производители увеличиха доходите си чрез директни продажби на туристи. • Повишена екологична осведоменост както сред жителите, така и сред посетителите; насърчаване на устойчиви риболовни практики и опазване на биоразнообразието. • Интеграция на образователни, социални и икономически дейности около силен регионален бранд. • Повишено ангажиране на местните общности – много жители станаха активно ангажирани като водачи, инструктори и организатори на събития.
<p>СВЪРЗВАНЕ НА ДОБРАТА ПРАКТИКА СЪС СЕРТИФИЦИРАНЕТО</p> <p>Беше ли практиката свързана със сертифициране (например национална, секторна или международна)? Какви компетенции бяха необходими? Какви бяха ефектите от сертифицирането?</p>	<p>СВЪРЗВАНЕ НА ДОБРАТА ПРАКТИКА СЪС СЕРТИФИЦИРАНЕТО</p> <p>Ключов елемент в развитието на практиката беше създаването и прилагането на местна система за сертифициране "Barycz Valley Recommends", етикет, присъждащ се на продукти, услуги и инициативи, съобразени с принципите на устойчивото развитие и високите стандарти за качество.</p> <p>ОБХВАТ НА СЕРТИФИКАЦИЯТА:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Произход на продукта (местни суровини, традиционни производствени методи), • качество на туризма и гастрономическите услуги, • екологични действия (напр. ниски емисии, управление на водите,

решения без пластмаса),

- съгласуваност с идентичността на региона.

ЕФЕКТИ ОТ СЕРТИФИЦИРАНЕТО:

- Над 200 сертифицирани организации, включително ресторанти, ферми, занаятчии и организатори на събития.
- Повишено разпознаване и доверие към регионалната марка сред туристите и жителите.
- Сертифицирането допринесе за по-високи стандарти на обслужване и качество на продуктите, както и за повишаване на компетенциите на предприемачите (обучение по маркетинг, екология и стандарти за качество).
- Създаване на споделен каталог и промоционални материали за всички сертифицирани субекти.
- Укрепване на местната идентичност и интеграция на продуценти, доставчици на услуги и преподаватели.

ЗАЩО СИ СТРУВА ДА СЕ ПРЕХВЪРЛИ ТАЗИ ПРАКТИКА НА ДРУГИ ПАЗАРИ?

Този модел може успешно да бъде приложен в други селски и преурбанизирани региони — както в Полша, така и в страни със сходен културен и природен потенциал. Практиката съчетава популяризиране на наследството с осезаема подкрепа за местните общности, отговаряйки на нарастващото търсене на автентични, местни туристически преживявания и продукти със социална и екологична стойност.

ВЪЗМОЖНИ ОБЛАСТИ ЗА ПРИЛАГАНЕ:

В Полша:

- **Подножието на Пшемишъл, Подласие, Северна Мазовия** – региони с богато кулинарно и занаятчийско наследство и слабо развити качествени туристически предложения.
- **Кочевиче, регион Ополе, земя Сандомир** – силен потенциал за популяризиране на местни продукти и народна култура.

В Европа:

- **Франция (Оверн, Бургундия)** – силна местна ориентация с

	<p>потенциал за образователно-туристическа интеграция.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Унгария (региони Токай, Йоршег) – кулинарно наследство, занаятчийски традиции, малък мащаб и автентичност. • Гърция (Пелопонес, Тесалия) – насърчаване на малки производители на зехтин, сирене и вино в рамките на модели на бавен туризъм. • Литва и Естония (природни и културни региони) – развитие на местни регионални марки с образователен компонент.
<p>ИЗТОЧНИК НА ДОБРАТА ПРАКТИКА</p>	<p>www: https://dnikarpia.barycz.pl/</p>

ИМЕ НА ПРАКТИКАТА	Опазване на културното наследство чрез развитие на историческия туризъм – случай с пътеката "Гнездата на орли"
ДЪРЖАВА НА ИЗПЪЛНЕНИЕ	ПОЛША
ТЕМАТИЧНА ОБЛАСТ	ESG – Социална отговорност (S)
ОПИСАНИЕ НА ПРАКТИКАТА	<p>КАКВО ВКЛЮЧВА ПРАКТИКАТА: Практиката се фокусира върху опазването и популяризирането на културното наследство чрез развитие на историческия туризъм. Силен пример за този подход е Пътеката на орловите гнезда — един от най-старите и най-разпознаваеми туристически маршрути в Полша, свързващ средновековни замъци и руини, разположени в възвишението Краков–Ченстохова. Целта е да се предотврати деградацията на историческите обекти и да се възложат нови туристически, образователни и културни функции, като същевременно се стимулира развитието на местните общности.</p> <p>КАКВА БЕШЕ ЦЕЛТА НА ПРИЛАГАНЕТО НА ТАЗИ ПРАКТИКА? Инициативата беше реализирана от местните власти на регионите Силезия и Малополша (Малополска) в сътрудничество с туристически организации, културни институции, Полската туристическа организация и органи за опазване на наследството.</p> <p>Мотивите включваха:</p> <ul style="list-style-type: none"> • спасяване на разпадащи се исторически паметници, • повишаване на привлекателността на региона, • развитие на културния туризъм, укрепване на местната идентичност и историческо образование. <p>КАКВИ ДЕЙСТВИЯ БЯХА ПРЕДПРИЕТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Възраждане на исторически обекти, включително замъците в Огродзенец, Боболице, Мирув, Олштин и Рабцин. Развитие на над 160 км пешеходни и велосипедни маршрути, интегриращи исторически обекти с ландшафтни забележителности. • Създаване на туристическа инфраструктура: информационни табло, наблюдателни площадки и образователни пътеки. • Разработване и внедряване на мобилни образователни приложения и онлайн гидове. • Организиране на повтарящи се исторически събития — възстановки, панаири

	<p>и рицарски турнири.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Развитие на местна гастрономия и предложения за настаняване, както и популяризиране на занаятите и занаятите. • Сътрудничество с училища и местни групи чрез образователни програми и доброволчески инициативи. <p>КАКВИ РЕЗУЛТАТИ / РЕЗУЛТАТИ БЯХА ПОСТИГНАТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Увеличение на броя на туристите, посещаващи региона с над 50% в рамките на пет години. • Възраждане и защита на повече от 10 исторически обекта, възстановяване на тяхната функционална употреба (музеи, информационни центрове, галерии, събития). • Създаване на нови работни места в туристическия и обслужващия сектор (напр. екскурзоводство, гастрономия, културна анимация). • Увеличена ангажираност на общността — жителите активно участват в популяризирането на наследството като доброволци, организатори и водачи. • Подобрени исторически познания и културна осведоменост в региона, подкрепени от интерактивни образователни формати. • Пътеката "Гнездата на орли" получи статут на един от водещите продукти за културен туризъм в Полша.
<p>СВЪРЗВАНЕ НА ДОБРАТА ПРАКТИКА СЪС СЕРТИФИЦИРАНЕТО</p> <p>Беше ли практиката свързана със сертифициране (например национална, секторна или международна)? Какви компетенции бяха необходими? Какви бяха ефектите от сертифицирането?</p>	<p>СВЪРЗВАНЕ НА ДОБРАТА ПРАКТИКА СЪС СЕРТИФИЦИРАНЕТО</p> <p>Практиката беше свързана с националната система за сертифициране на туристически продукти, администрирана от Полската туристическа организация (POT).</p> <p>ОБХВАТ НА СЕРТИФИКАЦИЯТА:</p> <p>Пътеката "Орлови гнезда" получи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • сертификата POT "Най-добър туристически продукт", • номинация за златния сертификат POT, присъждан на най-ценните и уникални туристически инициативи в Полша. <p>ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ КОМПЕТЕНЦИИ И ДЕЙНОСТИ, СВЪРЗАНИ СЪС СЕРТИФИЦИРАНЕТО:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Осигуряване на наративна и визуална последователност на пътеката (брандиране, табели). • Управление на туристически продукти на високо ниво — управление на потока от посетители, опазване на паметниците, междусекторно

сътрудничество. ▪ Включване на местни общности и образователни компоненти в проектните дейности.

- Иновации и привлекателност на офертата (например мобилни приложения, потапящи събития).
- Устойчиво развитие — защита на наследството, съчетано с достъпност за разнообразни групи посетители.

ЕФЕКТИ ОТ СЕРТИФИЦИРАНЕТО:

- Повишен престиж на пътеката, което доведе до по-голям интерес от местни и международни туристи.
- Подобрени възможности за получаване на допълнително финансиране и публично-частни партньорства.
- Укрепване на позицията на пътеката като инструмент за регионално насърчаване и гражданско образование.
- Стандартизация на качеството на туристическите услуги и развитие на компетенциите в местните организации.

ЗАЩО СИ СТРУВА ДА СЕ ПРЕХВЪРЛИ ТАЗИ ПРАКТИКА НА ДРУГИ ПАЗАРИ?

Моделът Eagle Nests Trail е мащабируем и може да бъде приложен във всеки регион с богато историческо и ландшафтно наследство. Тя ефективно съчетава защитата на паметниците с туризъм, образование и икономическо развитие, активирайки общностите и укрепвайки регионалната идентичност.

ВЪЗМОЖНИ ОБЛАСТИ ЗА ПРИЛАГАНЕ:

В Полша:

- **Пястова пътека (Велика Полша, Куявия)** – развитие на историческото образование и достъпност за семействата.
- **Вармия и Мазурия** – адаптация на тевтонски и пруски замъци за тематичен туризъм.
- **Област Люблин и Подкарпатство** – обновяване на укрепления и свещени обекти, насърчаване на мултикултурното наследство.
-

В Европа:

- **Чехия и Словакия** – използване на мрежи от замъци и руини в граничните региони.
- **Унгария (регион Дунав, Токай)** – културни маршрути, съчетаващи наследство с винен туризъм.
- **Западна Украйна** – възраждане на крепости и манастири чрез образователен туризъм.
- **Балканите (Сърбия, Румъния)** – исторически маршрути като инструменти за местно икономическо развитие и насърчаване на идентичността.

Източници:

	https://www.pot.gov.pl/pl/dzialalnosc/konkursy/najlepszy-produkt-turystyczny https://orlegniazda.pl/news/21956/szlak-orlich-gniazd-zdobyl-zloty-certyfikat https://www.poland.travel/wp-content/uploads/2024/03/Certyfikaty_POT.pdf
ИЗТОЧНИК НА ДОБРАТА ПРАКТИКА	www: https://orlegniazda.pl/

ИМЕ НА ПРАКТИКАТА	Климатично неутрален туризъм – Случаят с региона Форарлберг, Австрия
ДЪРЖАВА НА ИЗПЪЛНЕНИЕ	АВСТРИЯ
ТЕМАТИЧНА ОБЛАСТ	ESG – Околна среда (E)
ОПИСАНИЕ НА ПРАКТИКАТА	<p>КАКВО ВКЛЮЧВА ПРАКТИКАТА:</p> <p>Климатично неутралният туризъм е подход, който цели да минимизира емисиите на парникови газове, генерирани по време на пътувания, престои и използване на туристически атракции, а след това да компенсира или напълно елиминира останалите емисии. В региона Форарлберг, разположен в западна Австрия, тази практика е внедрена цялостно — обхващаща транспорт, настаняване, гастрономия, пространствено планиране и образование както на туристи, така и на жители. Основната цел е да се защити чувствителната алпийска екосистема и да се изгради разпознаваем вид климатично отговорен туризъм.</p> <p>КАКВА БЕШЕ ЦЕЛТА НА ПРИЛАГАНЕТО НА ТАЗИ ПРАКТИКА?</p> <p>Инициативата беше стартирана от регионалните власти на Форарлберг в сътрудничество с Австрийския туризъм, индустриални организации, хотелиери и сертифициращи органи. Практиката се основава на предположението, че туризмът може да функционира в съответствие с целите за опазване на климата, като същевременно носи икономически ползи, без да натоварва прекомерно околната среда.</p> <p>Основните цели на изпълнението бяха:</p> <ul style="list-style-type: none"> • намаляване на въглеродния отпечатък на туризма, • развитие на "зелени" услуги и инфраструктура, • привличане на нов сегмент екологично ангажирани туристи, • укрепване на позицията на региона като лидер в отговорния туризъм. <p>КАКВИ ДЕЙСТВИЯ БЯХА ПРЕДПРИЕТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Развитие на обществения транспорт: туристите получават безплатни билети за регионален обществен транспорт като част от престоя си (например Брегенцервалд гостуваща карта). • Насърчаване на пътуването с влак и автобус вместо с въздушен и частен автомобил. • Зелена архитектура – нови туристически съоръжения и хотели се изграждат с местни, възобновяеми материали (например дърво) в съответствие с енергийно ефективни стандарти (напр. стандарти за пасивни домове).

	<ul style="list-style-type: none"> • Възобновяема енергия – хотели и туристически съоръжения използват зелена енергия Източници (хидроенергия, слънчева енергия, биомаса). • Подкрепа за местна, органична храна – ресторанти и ферми предлагат ястия, базирани на сезонни местни продукти, намалявайки емисиите, свързани с транспорта. • Системи за мониторинг на емисиите на CO₂ и компенсационни програми – включително инвестиции в залесяване, социални проекти или сертифицирани въглеродни компенсации. • Обучителни програми за туристически предприемачи в устойчиво управление, екомаркетинг и сертифициране • Туристическо образование – информационни кампании, табели за еко-маршрути и съоръжения, както и мобилни приложения, предоставящи климатично ориентирани съвети за пътуване. <p>КАКВИ РЕЗУЛТАТИ / ЕФЕКТИ БЯХА ПОСТИГНАТИ?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Увеличение на дела на туристите, използващи обществения транспорт — над 60% в някои райони. • Над 300 туристически съоръжения функционират в съответствие с климатично неутралните принципи. • Намаляване на средния въглероден отпечатък, свързан с пътуванията, с 15–20% за пет години. • Форарлберг се превърна в лидер в климатично отговорния алпийски туризъм, признат извън границите на Австрия. • Регионът е признат като модел от GSTC (Глобален съвет за устойчив туризъм) и се насърчава от European Sustainable туристически мрежи (напр. Alpine Pearls). Повишено доверие към регионалната марка и ясно конкурентно предимство пред масовите туристически дестинации.
<p>СВЪРЗВАНЕ НА ДОБРАТА ПРАКТИКА СЪС СЕРТИФИЦИРАНЕТО</p> <p>Беше ли практиката свързана със сертифициране (например национална, секторна или международна)? Какви компетенции бяха необходими? Какви бяха ефектите от сертифицирането?</p>	<p>СВЪРЗВАНЕ НА ДОБРАТА ПРАКТИКА СЪС СЕРТИФИЦИРАНЕТО</p> <p>Практиката е тясно свързана със системите за екологична сертификация както на национално, така и на международно ниво. Регионът Форарлберг използва, наред с други:</p> <p>GSTC – Глобален съвет за устойчив туризъм</p> <p>Международен стандарт за устойчив туризъм. Съоръженията и регионите, отговарящи на тези критерии, трябва да демонстрират:</p> <ul style="list-style-type: none"> • отговорно управление на околната среда и ресурсите, • ангажираност на местните общности,

- защита на културата, наследството и ландшафтите,
- контрол и минимизиране на емисиите и отпадъците.

Австрийски екоетикет (Österreichisches Umweltzeichen)

Сертификат за туристически съоръжения, отговарящи на високи екологични стандарти, включително:

- енергийна ефективност,
- намалена консумация на вода,
- използване на местни продукти и материали,
- обучение на гостите по опазване на климата.

Екоетикет на ЕС и регионални сертификации

Те допълват местните действия и насърчават екологично чистия туризъм на ниво ЕС.

ЕФЕКТИ ОТ СЕРТИФИЦИРАНЕТО:

- Подобряване на екологичните стандарти в регионалния туристически сектор.
- Повишени компетенции на предприемачите и персонала (обучения, работилници, достъп до консултации).
- Промотиране на сертифицирани съоръжения чрез официални туристически канали на Австрия и европейски бази данни за "екологично чисти дестинации".
- Сертифицирането като пазарно предимство — сертифицираните хотели все повече се предпочитат от климатично ориентирани туристи.

ЗАЩО СИ СТРУВА ДА СЕ ПРЕХВЪРЛИ ТАЗИ ПРАКТИКА НА ДРУГИ ПАЗАРИ?

Климатично неутралният туристически модел, въведен във Форарлберг, може лесно да бъде адаптиран към други региони — планински, градски или крайбрежни — където има нужда от намаляване на екологичния натиск, свързан с туризма.

ВЪЗМОЖНИ ОБЛАСТИ ЗА ПРИЛАГАНЕ:

В Европа:

- **Швейцария (алпийски региони)** – развитие на железопътни връзки и екотуризъм.
- **Скандинавия (Норвегия, Швеция)** – развитие на селски региони чрез възобновяема енергия и местни хранителни системи.
- **Италия (Доломити)** – намаляване на автомобилния трафик и насърчаване на зелени хотели.
- **Франция (Алпи, Пиренеи)** – подкрепа за трансформация на ски региони към нискоемисионен туризъм.

В Полша:

- **Podhale, Beskids, Sudetes** – намаляване на автомобилния туризъм и подкрепа за зелени къщи за гости.

	<ul style="list-style-type: none">• Мазурия и Померания – насърчаване на водния екотуризъм и подкрепа на местни екоинициативи.• Долината Клодзко и Долна Силезия – силна железопътна свързаност и готовност за прилагане на модели за компенсирание на въглеродния отпечатък.
ИЗТОЧНИК НА ДОБРАТА ПРАКТИКА	Ваканции във Форарлберг, Австрия – Официален пътеводител https://www.vorarlberg.travel

ИМЕ НА ПРАКТИКАТА	Насърчаване на социалния и приобщаващ туризъм – Случаят с мрежата за вакантни села във Франция
ДЪРЖАВА НА ИЗПЪЛНЕНИЕ	ФРАНЦИЯ
ТЕМАТИЧНА ОБЛАСТ	ESG – S (социално), достъпност
ОПИСАНИЕ НА ПРАКТИКАТА	<p>КАКВО ВКЛЮЧВА ПРАКТИКАТА:</p> <p>Практиката включва създаването на достъпни туристически курорти, които позволяват на хора с по-ниски доходи, семейства, хора с увреждания и възрастни хора да се наслаждават на пълноценно свободно време и ваканционни преживявания. Village Vacances е мрежа от над 100 ваканционни курорта във Франция, създадена и управлявана от неправителствени организации, синдикати, местни власти и социални фондации. Целта ѝ не е само да осигури равен достъп до свободно време и почивки, но и да подкрепя социалната интеграция, гражданското образование и дейностите в защита на околната среда.</p> <p>Инициативата е разработена през 60-те и 70-те години на XX век от социални организации и обществени институции като отговор на неравенствата в достъпа до почивка и отдих. Днес тя се подкрепя, наред с други, от Националната агенция за ваучери за почивка (ANCV) и е свързана с по-широкото социално туристическо движение във Франция.</p> <p>КАКВА БЕШЕ ЦЕЛТА НА ПРИЛАГАНЕТО НА ТАЗИ ПРАКТИКА?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Осигуряване на равен достъп до свободно време и отдих за всички социални групи. • Насърчаване на междупоколенческата и междукултурната интеграция. • Екологично образование и насърчаване на местните ресурси • Развитие на устойчив туризъм и подкрепа за местните общности. <p>КАКВИ ДЕЙСТВИЯ БЯХА ПРЕДПРИЕТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Създаване на мрежа от ваканционни курорти, предлагащи финансово достъпни пакети за престой (често подкрепени от публично или синдикално финансиране). • Въвеждане на програми за анимация и образователни работилници, включително екологични, здравни и междукултурни теми. • Адаптиране на съоръженията към нуждите на хора с увреждания, големи семейства и възрастни хора. • Популяризиране на местни продукти и услуги — регионална кухня, местни занаяти и услуги за насочване.

	<ul style="list-style-type: none"> • Сътрудничество с образователни и социални институции при организиране на лагери, зелени училища и семейни почивки. • Прилагане на принципи на екологична отговорност — рециклиране, намаляване на потреблението на вода и енергия, както и действия за опазване на местната природа. • Развитие на инфраструктура без бариери и обучение на персонала в инклузивни услуги за гости. <p>КАКВИ ПРОДУКТИ / ЕФЕКТИ БЯХА ПОСТИГНАТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Благодарение на системата за подкрепа на ANCV, над 4,8 милиона души се възползват от предложението годишно, включително 267 000 души с риск от социално изключване. • Vacances в селата значително намалиха финансовите и социалните бариери за достъп до отдых и почивки. • Курортите насърчават модел на туризъм, базиран на общността, обединявайки хора от различни поколения, култури и социални среди. • Увеличаване на местните приходи в приемащите общности чрез подкрепа за местната гастрономия, занаяти и услуги. • Силно образователно въздействие: участниците придобиват социални, екологични и културни компетенции, които често водят до по-голяма гражданска ангажираност след завръщане у дома. • Укрепване на имиджа на Франция като лидер в приобщаващия и социално отговорен туризъм.
<p>СВЪРЗВАНЕ НА ДОБРАТА ПРАКТИКА СЪС СЕРТИФИЦИРАНЕТО</p> <p>Беше ли практиката свързана със сертифициране (например национална, секторна или международна)? Какви компетенции бяха необходими? Какви бяха ефектите от сертифицирането?</p>	<p>СВЪРЗВАНЕ НА ДОБРАТА ПРАКТИКА СЪС СЕРТИФИЦИРАНЕТО</p> <p>Практиката работи в тясно сътрудничество с Националната агенция за ваучери за почивка (ANCV) — френска публична институция, чиято мисия е да насърчава равенството в достъпа до свободно време и почивки.</p> <p>ОБХВАТ НА СЕРТИФИКАЦИЯ / СЪТРУДНИЧЕСТВО:</p> <p>Ключови елементи на сертифициране и сътрудничество с ANCV включват:</p> <ul style="list-style-type: none"> • системата Chèque-Vacances, която позволява съвместно финансиране на развлекателни и образователни пътувания. • Специални програми за хора в трудни финансови или социални ситуации (например възрастни, необвързани лица, младежи). • Изисквания, свързани с качеството на услугите, достъпността, безопасността и образователния характер на ваканциите. • Подкрепа за курорти, които преследват социални и екологични

цели, не само търговски.

ЕФЕКТИ ОТ СЕРТИФИЦИРАНЕТО:

- Над 500 000 нощувки годишно, осъществени с подкрепата на ANCV.
- Стандартизация на качеството на услугите и развитие на мрежа от професионални инклузивни курорти.
- Повишени компетенции на персонала (обучение по достъпност, социално включване и устойчиво управление).
- По-голямо доверие от клиентите и публичните институции към приобщаващия туризъм като устойчиво, дългосрочно решение.

ЗАЩО СИ СТРУВА ДА СЕ ПРЕХВЪРЛИ ТАЗИ ПРАКТИКА НА ДРУГИ ПАЗАРИ?

Моделът Village Vacances показва, че туризмът може да служи като инструмент за социална интеграция и демократизация на достъпа до култура и природа. В периоди на нарастващи социални неравенства и нарастващи разходи за живот, такива инициативи са от съществено значение за осигуряване на социална справедливост и приобщаване.

ВЪЗМОЖНИ ОБЛАСТИ ЗА ПРИЛАГАНЕ:

В Полша:

- Подкрепа за семейни почивки чрез местни социални програми (например използване на семейни помощи като частично финансиране за социален туризъм).
- Създаване на общински развлекателни центрове с субсидии за семейства в трудни ситуации.
- Развитие на мрежи от достъпни ваканционни домове в селски и постиндустриални райони.

В Европа:

- **Испания (Андалусия, Галисия)** – развитие на социалния туризъм за пенсионери и семейства на сезонни работници.
- **Италия (южни региони, Сицилия)** – подкрепа за семейния туризъм в райони с висока безработица.
- **Централна и Източна Европа (Унгария, България, Румъния)** – насърчаване на достъпни ваканционни курорти с образователни и

	<p>проекологични компоненти.</p> <ul style="list-style-type: none">• Украйна и Молдова (в бъдеще) – социално възстановяване чрез приобщаващ туризъм.
ИЗТОЧНИК НА ДОБРАТА ПРАКТИКА	Национална агенция за ваучери за почивка (ANCV) – https://www.ancv.com <i>Vacances pour tous</i> – https://www.vacances-pour-tous.org

ИМЕ НА ПРАКТИКАТА	Устойчив кулинарен туризъм
ДЪРЖАВА НА ИЗПЪЛНЕНИЕ	ИТАЛИЯ
ТЕМАТИЧНА ОБЛАСТ	ESG – Екологична (E), Социална (S)
ОПИСАНИЕ НА ПРАКТИКАТА	<p>КАКВО ВКЛЮЧВА ПРАКТИКАТА:</p> <p>Устойчивият кулинарен туризъм е форма на пътуване, която съчетава кулинарни преживявания с грижа за околната среда и местните общности. Практиката, прилагана в региона Емилия-Романя — известен със своите богати кулинарни и селскостопански традиции — се фокусира върху Slow Food Trail, който популяризира регионални, сезонни продукти, създадени в съответствие с философията "добра, чиста и справедлива" на движението Slow Food.</p> <p>Основните предпоставки на практиката включват: ▪ насърчаване на местните кулинарни традиции и знания, свързани с храната, ▪ подкрепа за екологични, семейни ферми и производители на занаятчийски храни, ▪ намаляване на емисиите, свързани с транспортирането на храни, ▪ образование на потребителите и туристите, ▪ развитие на туризма, базиран на автентичност и социална отговорност.</p> <p>КАКВА БЕШЕ ЦЕЛТА НА ПРИЛАГАНЕТО НА ТАЗИ ПРАКТИКА:</p> <p>Практиката е иницирана и се развива от международната асоциация Slow Food International в сътрудничество с местни партньори — производители, ресторанти, местни власти и неправителствени организации. Регионът Емилия-Романя беше избран за моделен район поради изключителното си кулинарно наследство, силния селскостопански сектор и общностите, ангажирани с опазването на местните традиции.</p> <p>КАКВИ ДЕЙСТВИЯ БЯХА ПРЕДПРИЕТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Създаване на Slow Food Trail, свързваща ферми, малки производители, ресторанти и търговски обекти, предлагащи продукти сертифицирани по системата Slow Food Presidia. • Организиране на кулинарни работилници, образователни посещения и дегустации — което позволява на туристите да научат за производствените процеси на сирене Parmigiano Reggiano, традиционния балсамов оцет от Модена и традиционни сортове паста. • Популяризиране на сезонни фестивали и панаири, посветени на местни зеленчукови сортове, сладководна риба и пушени продукти.

	<ul style="list-style-type: none"> • Подкрепа за регенеративно и органично земеделие, премахване на употребата на пестициди и химически торове. • Развитие на мрежа от ресторанти за бавно хранене, готвене в съответствие с принципите на местността и устойчивостта. • Създаване на карти и пътеводители за кулинарния туризъм с препоръки за места, подкрепящи етичното производство на храни. • Образование на жители и туристи относно биоразнообразието, Отговорна консумация и кулинарно наследство. <p>КАКВИ ПРОДУКТИ / ЕФЕКТИ БЯХА ПОСТИГНАТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Увеличение на броя на туристите, избиращи гастрономия въз основа на местни продукти — според регионални данни до +30% в избрани селски райони. • Развитие на над 200 партньорства между производители, ресторанти и туристически оператори в региона. Защита на традиционните видове и рецепти — например чрез регистрация на десетки Slow Food Presidia, опазване на продукти, застрашени от изчезване. • Повишена екологична осведоменост сред туристите — проучвания показват, че 70% от работилниците Участниците обявиха промени в хранителните си навици. • Подкрепа за малки семейни ферми — ръст на доходите и заетостта, задвижван от кулинарен туризъм. • Укрепване на регионалната кулинарна марка — Емилия-Романя се възприема като дестинация за висококачествена и отговорна гастрономия.
<p>СВЪРЗВАНЕ НА ДОБРАТА ПРАКТИКА СЪС СЕРТИФИЦИРАНЕТО</p> <p>Беше ли практиката свързана със сертифициране (например национална, секторна или международна)? Какви компетенции бяха необходими? Какви бяха ефектите от сертифицирането?</p>	<p>СВЪРЗВАНЕ НА ДОБРАТА ПРАКТИКА СЪС СЕРТИФИЦИРАНЕТО</p> <p>Практиката е тясно свързана със сертификата Slow Food Presidia, международна система за етикетиране, която промотира:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ висококачествени местни продукти, ▪ етични и екологични производствени методи, ▪ Защита на биоразнообразието и кулинарната култура. <p>ОБХВАТ НА СЕРТИФИКАЦИЯТА:</p> <p>Допълнителни системи за сертифициране, които функционират в региона, включват:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bioagricert и ICEA – италиански системи за сертифициране на органично земеделие, ▪ EU Ecolabel – присъжда се на избрани места за настаняване, подкрепящи устойчивия кулинарен туризъм, ▪ Slow Food Travel – сертифициране на туристически преживявания,

съобразени с ценностите на Slow Food (автентичност, ниски емисии, образование, локалност).

ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ КОМПЕТЕНЦИИ:

- знания за устойчиво земеделие и принципи на гастрономията,
- съответствие със стандартите за качество и етиката в производството,
- способност да образова и ангажира гостите в съзнателна консумация,
- Сътрудничество в рамките на местните мрежи от производители и гастрономически бизнеси.

ЕФЕКТИ ОТ СЕРТИФИЦИРАНЕТО:

- Повишено признание и доверие в продукти и услуги, носещи етикета Slow Food.
- Подобрена маркетингова позиция на сертифицираните производители и ресторанти.
- Развитие на образователни форми на кулинарен туризъм — като кулинарни курсове, земеделски преживявания и организирани дегустации.
- По-лесен достъп до грантове, промоционални възможности и международната мрежа Slow Food.

ЗАЩО СИ СТРУВА ДА СЕ ПРЕХВЪРЛИ ТАЗИ ПРАКТИКА НА ДРУГИ ПАЗАРИ?

Моделът за устойчив кулинарен туризъм, базиран на ценностите на Slow Food, е гъвкав и се адаптира лесно към различни културни и географски контексти. Той работи добре както в селски, така и в градски райони, а неговото прилагане:

- подкрепя местната икономика,
- защитава кулинарните традиции и наследството,
- намалява емисиите, свързани с транспорта на храна,
- отговаря на нарастващото търсене на туристи за автентични и отговорни преживявания.

ВЪЗМОЖНИ ОБЛАСТИ ЗА ПРИЛАГАНЕ:

В Полша:

- **Подлашие, Розточе, Мала Полша, Долна Силезия** – региони с богата местна кухня и земеделски традиции.
- **Куявия и Велика Полша** – райони с развито земеделие и потенциал за кулинарно развитие.

В Европа:

- **Португалия (Алентежу), Испания (Галисия, Астурия)** – регионални кухни, подкрепени от силни мрежи от малки производители.
- **Балканите** – висок потенциал за защита на местните колорити и

	<p>развитие на образователния туризъм.</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Франция (Прованс, Оверн) – възможности за изграждане на кулинарни маршрути, базирани на екологията и биоразнообразието.
ИЗТОЧНИК НА ДОБРАТА ПРАКТИКА	<p>Начало – Slow Food Емилия-Романя https://www.slowfoodemiliaromagna.it Начална страница – Slow Food International https://www.slowfood.com</p>

ИМЕ НА ПРАКТИКАТА	Регенеративен туризъм – Случаят с TUI Field до Fork Greece в Крит
ДЪРЖАВА НА ИЗПЪЛНЕНИЕ	ГЪРЦИЯ
ТЕМАТИЧНА ОБЛАСТ	ESG – Екологични, социални, управленски въпроси (с особен акцент върху околната среда и местните общности)
ОПИСАНИЕ НА ПРАКТИКАТА	<p>КАКВО ВКЛЮЧВА ПРАКТИКАТА:</p> <p>Практиката съчетава туризъм с регенеративно земеделие и подкрепа за местните общности чрез съвместни действия с жителите, екологично образование и популяризиране на местни продукти. Проектът "TUI Field to Fork Greece", реализиран в Крит, се фокусира върху устойчиво производство на зехтин, възстановяване на почвата и засаждане на дървета, като активно ангажира туристите в екологични и образователни дейности.</p> <p>КАКВА БЕШЕ ЦЕЛТА НА ПРИЛАГАНЕТО НА ТАЗИ ПРАКТИКА?</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Основните цели на практиката бяха: ▪ намаляване на емисиите на CO₂ и подобряване на околната среда, ▪ подкрепа за местните производители и техния преход към регенеративно земеделие, ▪ интеграция на туристите с местната култура и природата, ▪ Популяризиране на здравословни, местни продукти и устойчив начин на живот. ▪ Инициативата се реализира съвместно от: <ul style="list-style-type: none"> ▪ TUI Care Foundation – филантропското звено на TUI Group, ▪ Futouris – неправителствена организация, подкрепяща устойчивия туризъм, ▪ местни общности и производители от Крит. <p>Целта беше туризмът да се трансформира от пасивно потребление в активно участие в полза на околната среда и местните общности.</p> <p>КАКВИ ДЕЙСТВИЯ БЯХА ПРЕДПРИЕТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Прилагане на регенеративни земеделски практики сред местните производители на зехтин (включително компостиране, агролесовъдство, засаждане на маслинови дървета и намаляване на химикалните вложения). ▪ Организиране на работилници за туристи, включително: <ul style="list-style-type: none"> ▪ засаждане на дървета, ▪ дегустации на зехтин и местни продукти, ▪ посещения на ферми и демонстрации на традиционно пресоване на зехтин. ▪ Обучителни програми за фермери, обхващащи устойчиво земеделие, маркетинг и управление на качеството. ▪ Насърчаване на къси вериги за доставки — местна храна, доставяна директно до хотели, ресторанти и магазини.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Екологично и културно образование за гости, включително деца и младежи, чрез външни игри, мобилни приложения и интерактивни презентации. ▪ Сътрудничество с хотели в подкрепа на инициативата чрез насърчаване на еко-екскурзии и закупуване на местни продукти. <p>КАКВИ ПРОДУКТИ / ЕФЕКТИ БЯХА ПОСТИГНАТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Хиляди маслинови дървета са засадени в региона като форма на улавяне на CO₂ и възстановяване на екосистемата. ▪ Участие на над 1 000 туристи годишно в образователни и възстановителни дейности. ▪ Увеличени приходи за местните производители — движени от нарастващия интерес към "регенеративното зехтиново масло" и сътрудничеството с хотелите. ▪ Повишена екологична осведоменост сред фермерите и туристите — 80% от участниците са заявили промени в хранителните и потребителските навици. ▪ Подобрено състояние на почвата и намалена употреба на пестициди във ферми, участващи в програмата. ▪ Повишено признание на региона като дестинация за отговорен и климатично позитивен туризъм.
<p>СВЪРЗВАНЕ НА ДОБРАТА ПРАКТИКА СЪС СЕРТИФИЦИРАНЕТО</p> <p>Беше ли практиката свързана със сертифициране (например национална, секторна или международна)? Какви компетенции бяха необходими? Какви бяха ефектите от сертифицирането?</p>	<p>СВЪРЗВАНЕ НА ДОБРАТА ПРАКТИКА СЪС СЕРТИФИЦИРАНЕТО</p> <p>Въпреки че инициативата "TUI Field to Fork" не се основава на една конкретна сертификация, тя работи с партньори и прилага стандарти, признати в международната ESG и устойчива туристическа екосистема.</p> <p>ОБХВАТ НА СЕРТИФИКАЦИЯТА:</p> <p>Приложните сертификати и стандарти включват, наред с други: GSTC (Глобален съвет за устойчив туризъм) – рамки за оценка на устойчивостта, използвани от TUI при избор на партньори и оценка на въздействието.</p> <p>Сертификации за селскостопански продукти: BIO Hellas – сертификация за органично земеделие в Гърция, сертификати за зехтин – качествени и екологични етикети за производителите на зехтин. CSR и ESG отчитане – инициативата е част от нефинансовото отчитане на TUI Group.</p> <p>ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ КОМПЕТЕНЦИИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • знания за регенеративно земеделие и устойчиви вериги за доставки, • способност за обучение на туристи и провеждане на

работилници,

- умения за междусекторно сътрудничество (НПО, туризъм, земеделие, образование),
- разбиране на екологичната сертификация и принципите на управление на качеството.

ЕФЕКТИ ОТ СЕРТИФИЦИРАНЕТО:

Ефектите от сертификацията и операциите, съобразени с ESG, включват:

- подобрен достъп до партньорства, грантове и финансиране,
- повишено доверие на клиентите в инициативите на TUI за отговорен туризъм,
- стандартизация на процесите и възможност за измерване на въздействието (например намаляване на CO₂, брой обучени фермери, индикатори за биологично разнообразие),
- сертифициране на продукти, което позволява на производителите да увеличават приходите и да изнасят продукти под разпознаваемото име "устойчиво зехтин от Крит".

ЗАЩО СИ СТРУВА ДА СЕ ПРЕХВЪРЛИ ТАЗИ ПРАКТИКА НА ДРУГИ ПАЗАРИ?

Моделът на регенеративния туризъм — съчетаващ екологични действия, подкрепа за местните общности и обучение на гостите — е универсален и мащабируем.

Особено подходящ е за региони, които са: ▪ силно свързани със земеделието, ▪ привлекателни за туристи, ▪ застрашени от ерозия на почвата, суша или моно-културно земеделие.

ВЪЗМОЖНИ ОБЛАСТИ ЗА ПРИЛАГАНЕ:

В Полша:

- **Малка Полша и Подкарпатия** – селски туризъм и овощарство.
- **Куявия и регион Люблин** – райони с интензивно земеделие, преминаващи към регенерация.
- **Кашубия и Померания** – идеални за агроекологични и образователни туристически маршрути.

В Европа:

- **Испания (Андалусия)** – маслинов туризъм и възстановяване на деградирани почви.
- **Италия (Сицилия, Апулия)** – съчетава традиционно земеделие с културен туризъм.
- **Хърватия и Черна гора** – силен потенциал за регенеративен агротуризм.

	Извън Европа: <ul style="list-style-type: none">• Мексико, Индонезия, Мароко – региони, които свързват нуждите от земеделие, туризъм и адаптация към климата.
ИЗТОЧНИК НА ДОБРАТА ПРАКТИКА	Футурис – Фондация TUI Field to Fork Greece https://www.futouris.org/en/project/tui-care-foundation-field-to-fork-greece TUI Care https://www.tuicarefoundation.com